

Asia

Yrityskaupan hyväksyminen: Ramboll Finland Oy / Pöyry CM Oy, LLC Pöyry, Pöyry Finland Oy:n kiinteistösuunnittelu- ja konsultointipalvelut.

Asian vireilletulo

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle on 24.4.2014 ilmoitettu järjestely, jossa Ramboll Finland Oy ("Ramboll") hankkii määräysvaltaansa Pöyry CM Oy:n ("Pöyry CM"), LLC Pöyryn ja Pöyry Finland Oy:n kiinteistösuunnittelu- ja konsultointipalvelut.

Osapuolet ja niiden harjoittama liiketoiminta

Ramboll

Ramboll on kansainvälinen suunnittelu- ja konsultointitoimisto, jonka toimialoja ovat yhdyskuntien, rakentamisen, teollisuuden ja kaupan sekä niihin liittyvien alojen suunnittelu- ja palvelutoiminta sekä konsultointi ja tutkimustoiminta sekä näihin liittyvä rakennustoiminta. Lisäksi Rambollin toimintaan kuuluu yritys- ja sijoitustoimintaan, liikkeenjohtoon, investointeihin, yrityskauppoihin sekä yritysten pääomahuoltoon liittyvä konsultointi ja kehityspalvelutoiminta. Rambollin päätoimialat jakautuvat i) kiinteistön ja rakentamisen palveluihin, ii) infran ja liikenteen palveluihin, iii) vesi- ja ympäristöpalveluihin sekä iv) johdon konsultointiin.

Hankinnan kohde

Pöyry CM:n toiminta koostuu kiinteistö- ja väylähankkeiden projektinjohtamisesta ja rakennuttamisesta. Rakennuttamistehtävät ovat osa projektinjohtamista, johon kuuluvat investoinnin valmistelu, suunnittelijoiden ja urakoitsijoiden hankinta, teknisen suunnittelun valmistelu ja ohjaus, rakentamisen valmistelu, ohjaus ja valvonta, valmiin kohteen vastaan- ja käyttöönotto sekä takuutarkastukset ja korjaustoimenpiteiden teettäminen.

LLC Pöyry toimii Venäjällä kiinteistöhankeiden rakennuttajana. Liiketoiminta ei ole kerryttänyt liikevaihtoa Suomesta vuonna 2013.

Pöyry Finland Oy:n kiinteistösuunnittelu- ja konsultointipalvelut kattavat kiinteistöjen suunnittelun ja yhdyskuntien suunnittelun niin uudishankkeissa, peruskorjauksissa kuin kiinteistöjen muutostöissä. Palvelut kattavat kiinteistöhankeiden taloteknisen suunnittelun, projektikehityksen ja kiinteistökonsultoinnin sekä maankäytön ja aluesuunnittelun.

Kilpailuoikeudellinen arviointi

Yrityskauppasäännösten soveltuminen järjestelyyn

Rambollin yhteenlaskettu maailmanlaajuinen liikevaihto vuonna 2013 oli noin 1044,8 miljoonaa euroa, josta kertyi [100–150]¹ miljoonaa euroa Suomesta. Hankinnan kohteen yhteenlaskettu maailmanlaajuinen liikevaihto vuonna 2013 oli [45–50] miljoonaa euroa, josta kertyi [40–45] miljoonaa euroa Suomesta. Koska kilpailulaissa määritellyt liikevaihtorajat ylittyvät, järjestely kuuluu yrityskauppavalvontaa koskevien säännösten soveltamisalaan.

Relevantit hyödykemarkkinat

Yrityskaupan ilmoittajan mukaan Rambollin ja hankinnan kohteen Suomen toiminnoissa on päällekkäisyyttä i) talonrakennussuunnittelun ja konsultoinnin, ii) infrastruktuurisuunnittelun ja konsultoinnin sekä iii) projektin johtamisen ja rakennuttamisen markkinoilla.

Talonrakennussuunnittelu ja konsultointi

Talonrakennussuunnitteluun ja konsultointiin kuuluvat muun muassa asuinrakennusten, julkisten rakennusten sekä liikenne- ja toimistorakennusten rakentamiseen liittyvät suunnittelu- ja konsultointipalvelut. Hankkeen suunnitteluvaiheeseen kuuluvat kohteen nykytilan ja toimintaympäristön kartoitus, hankkeen toiminnallisten, teknisten ja taloudellisten tavoitteiden määrittely, lupaselvitykset ja lupien hankinta, suunnittelijoiden valintamenettelyt ja sopimusneuvottelut, suunnittelun ohjaus ja koordinointi sekä ratkaisuvaihtoehtojen toteuttamisselvitykset ja vertailu.

Infrastruktuurisuunnittelu ja konsultointi

Infrastruktuurisuunnittelu kattaa kaikki tarvittavat palvelut projektin valmisteluun, suunnitteluun, toteutukseen ja ylläpitoon liittyen. Palveluihin kuuluvat johdon konsultointi, tutkimus, kannattavuusselvitykset, arvioinnit, suunnittelu ja rakentamisen valvonta sekä omaisuuden hallinta. Tärkeimpiä palveluja ovat tie-, katu- ja aluesuunnittelu, siltojen, satamien, raideliikenteen, lentoliikenteen ja tunnelien suunnittelu, liikennesuunnittelu, maisemasuunnittelu, riskienhallinta, omaisuuden hallinta ja geotekniikka.

Projektin johtaminen ja rakennuttaminen

Projektin johtamisella ja rakennuttamisella tarkoitetaan rakentamisen toteutustapaa, jossa suunnittelu jatkuu kiinteistölohkoittain koko rakennusprojektin ajan. Palvelu tarjoaa suunnitelmien aktiivisen ohjaamisen ja valmistumisen suunnitelmapaketeittain. Suunnitelmapaketit sisältävät kiinteistön kun-

¹ Hakasulkeisiin merkityissä kohdissa tarkka tieto on poistettu liikesalaisuutena.

kin vuorollaan rakennettavan lohkon suunnitelmat: arkkitehti-, rakenne- ja taloteknisen suunnittelun. Projektinjohtopalvelussa konsultti johtaa hanketta ja varmistaa tilaajan etujen toteutumisen. Projektinjohto- ja rakennuttamisluketoiminta ei siis ole teknistä suunnittelua tai konsultointia vaan rakennusprojektien johtamista, ohjaamista ja valvontaa rakennuttajan apuna. Ajallisesti tekninen suunnittelu- ja konsultointivaihe edeltävät projektin toteutusvaiheessa tapahtuvaa projektinjohtamista ja rakennuttamista.

Relevantit maantieteelliset markkinat

Yrityskaupan osapuolet katsovat, että edellä kuvatut markkinat ovat maantieteelliseltä laajuudeltaan valtakunnalliset. Suomessa näitä palveluja tarjoavat pääasiassa Suomessa toimivat yritykset. Tämä johtuu pitkälti projektien paikallisuudesta sekä siitä, että yritysten edellytetään tuntevan muun muassa rakentamiseen liittyvät säädökset ja määräykset sekä työolainsäädäntöön sisältyvät velvoitteet. Osapuolten mukaan kyseisten palvelujen hintataso on yhtäläinen koko Suomen alueella.

Markkinoiden koko ja osapuolten kilpailuasema

Yrityskaupan ilmoittajan arvion mukaan talonrakennussuunnittelun ja konsultoinnin markkinoiden kokonaisarvo Suomessa vuonna 2013 oli [450–500] miljoonaa euroa, josta osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus oli [8–13] %.

Infrastruktuurisuunnittelun ja konsultoinnin markkinoiden kokonaisarvo Suomessa vuonna 2013 oli ilmoittajan arvion mukaan [250–300] miljoonaa euroa, josta osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus oli [22–27] %.

Vastaavasti projektinjohtamisen ja rakennuttamisen markkinoiden kokonaisarvo vuonna 2013 oli [220–270] miljoonaa euroa, josta yrityskaupan osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus oli [10–15] %.

KKV:n selvitykset ja johtopäätös

KKV:n selvityksissä ei ole ilmennyt viitteitä siitä, että yrityskaupan seurauksena tehokas kilpailu olennaisesti estyisi markkinoilla. Viraston markkinoitoimijoilta saamien lausuntojen perusteella markkinoilla on riittävästi varteenotettavia toimijoita, eikä lausuntojen perusteella voida tehdä sellaista johtopäätöstä, että yrityskauppa aiheuttaisi kilpailulaissa tarkoitetulla tavalla merkittäviä haitallisia kilpailuvaikutuksia. Viraston arvion mukaan relevanttien markkinoiden määrittely voidaan jättää avoimeksi.

Ratkaisu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto hyväksyy yrityskaupan, jossa Ramboll Finland Oy hankkii yksinomaisen määräysvallan Pöyry CM Oy:ssä, LLC Pöyryssä ja Pöyry Finland Oy:n kiinteistönsuunnittelu- ja konsultointipalveluissa. Vi-

raston arvion mukaan yrityskauppa ei kilpailulain 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla olennaisesti estä kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla.

Sovelletut säännökset

Kilpailulaki (948/2011) 21, 22, 24, 25 ja 26 §.

Muutoksenhaku

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tässä asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta markkinaoikeudelta kilpailulain 44 §:n mukaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Lisätietoja päätöksestä antaa erikoistutkija Hanna Kaiponen, puhelin 029 505 3620, sähköposti etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Ylijohtaja

Timo Mattila

Erikoistutkija

Hanna Kaiponen